

POSUDEK OPONENTA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Autor práce	<i>Bc. Klára Buzková</i>
Název práce	<i>Rozvíjení pojmu peníze u dětí ve věku 5-7 let</i>
Autor posudku	<i>Mgr. Milena Kvaszová, Ph.D.</i>

Cíle (stanovení, splnění, reflexe splnění)

Autorka si stanovila za cíl diplomové práce na základě studia odborné literatury vytvořit původní sérii aktivit, týkající se rozvoje finanční gramotnosti s hlavním zaměřením na pojem peníze, a zasadit je do didaktické struktury; dále vytvořit modelové didaktické pomůcky, které budou vhodné pro děti předškolního věku, budou snadno dostupné a nahraditelné proto, aby bylo možné tyto aktivity provést kdykoli během školního roku; poté zrealizovat sérii aktivit na dvou odlišných výzkumných vzorcích a na závěr evidovat vybrané jevy v reakcích sledovaných dětí. Lze konstatovat, že cíle práce byly naplněny. Tvorba aktivit vycházela z analýzy RVP PV, RVP ZV, didaktických materiálů pro základní vzdělávání, analýzy 100 ŠVP z různých škol a analýzy dotazníkových šetření studentek vybraných oborů vysoké školy, ve kterém autorka zjišťovala, zda mají studenti základní zásobu různorodých aktivit pro rozvíjení pojmu „peníze“. Autorka navržené aktivity vyzkoušela s dvěma skupinami dětí ze dvou různých MŠ. V závěru autorka reflektovala splnění cílů: „Děti při všech aktivitách projevovaly zájem o představované aktivity a porozuměly zadání. Děti odpovídaly na kontrolní otázky všech aktivit správně, a tím prokázaly, že porozuměly zavedeným pojmům představeným v průběhu všech aktivit.“

Obsahové části (úplnost, relevance, řazení)

Práce je členěna do tří částí (teoretická část, metodologická část a praktická část), ke kterým je připojen úvod a závěr. V teoretické části se autorka věnuje penězům v různých souvislostech (z pohledu historie, filozofie, etiky, ekonomie, práva a jejich funkce). V další části se zabývá finanční a předmatematickou gramotností. Metodologická část popisuje cíle práce, metody a organizaci výzkumu. Ve třetí praktické části autorka popisuje, jak si s dětmi hrála na obchod, banku a směnárnu. Reflektuje, jak se jí i dětem aktivita dařila a zda je (podle předem stanovených kritérií) vhodná pro předškolní děti. Autorka hodně používala dramatizaci a hravou formu aktivit, na což děti pozitivně reagovaly. Na str. 141 uvádí: „Potěšilo mě, že si skupina A vyžádala přídavek „divadelního představení“, a že děti z obou skupin bavilo zapojovat se do divadelního dění.“ Některé pasáže se v textu opakují. Jsou uvedeny jak v *Průběhu aktivity*, tak *Reflexi a post-reflexi aktivity*. Pro ilustraci uvádím aktivitu NAKOUPIT vs. UTRATIT:

str. 94 3.2.3.1 Průběh aktivity

U základní aktivity všem dětem trvalo poměrně dlouho než se ve zboží a cenovkách zorientovaly. Žádné dítě nepřekročilo svůj rozpočet a všechny děti pochopily, že si nelze koupit zboží, pokud na něj nemají peníze. Všechny děti si k pastelce pro maminku pořídily ještě samolepku nebo kelímek s vodou. Žádné dítě nevrátilo dobrovolně jeden penízek zpět mamince. U první gradace této aktivity si pouze tři děti koupily zboží navíc a nechtěly vrátit jeden penízek zpět mamince. Ostatní děti zbylý penízek neutratily, část z těchto dětí si sice zboží pořídila, avšak po kontrolní otázce nákup vrátila, protože si uvědomila, že by původní úkol raději splnila. U druhé gradace působila většina dětí poměrně nejistě, mohlo to být zapříčiněno tím, že počet peněz byl příliš vysoký, nebo mohl být zadáný úkol pro děti příliš složitý. Čtyři děti nesplnily úkol a pořídily si zboží navíc k pastelce. Ostatní děti byly schopné odolat pokušení.

str. 95 3.2.3.2. Reflexe a post-reflexe aktivity

U základní aktivity všechny děti splnily podmínku, že nepřekročí při nákupu daný rozpočet. Žádné dítě dobrovolně neušetrilo zbývající penízek. Všechny děti utratily celý svůj přidělený obnos.

V první gradaci se pouze pět dětí nenechalo zlákat koupit jiného než požadovaného zboží a splnilo tak zadaný úkol napoprvé. **Devět dětí po kontrolní otázce vrátilo zboží zpět a opravilo se. Pouze tři děti si zboží nechaly a neměly potřebu penězek mamince vrátet.** Z videozáznamu jsem si všimla, že jedno z těchto tří dětí odpovědělo: „To nevadí, maminka mi říkala, že se zlobit nebude.“ Druhé gradace se účastnilo třináct dětí. V druhé gradaci uspěly na poprvé pouze tři děti. Z deseti zbylých se sedm dětí opravilo po kontrolní otázce a **tři děti si zboží nechaly a neměly potřebu nic měnit.**

Text tím nabobtnává a stává se méně přehledným.

Při argumentaci, zda si dítě mohlo koupit bonbónek na str. 93 bych nepoužila argumentaci spojenou s maminkou: *Myslíš, že mamince nevadí, že jsi utratil peníze, které jsi jí měl vrátit? Myslíš, že bude mít maminka radost, když jí vrátíš dva peníze, jak tě prosila?* Působí to na city nikoliv na rozumovou stránku dítěte. Neměli bychom děti vést k tomu, aby dělaly věci, tak aby se někomu zavděčily, ale tak, aby jim to dávalo smysl a bylo to spravedlivé. V závěru autorka hodnotí průběh navržených aktivit a splnění cílů. Uvádí: *Všechny navrhované aktivity byly na základě stanovených parametrů vyhodnoceny jako vhodné.*

Odborná část (matematika/didaktika: náročnost, správnost, výstavba, konzistence apod.)

Z matematické stránky je práce na úrovni matematiky MŠ a 1. stupně ZŠ. Z didaktického hlediska je práce zajímavá. Peníze, a zejména ty opravdové, jsou pro děti lákavé. Je to věc ze světa dospělých. Autorka ukázala, že i předškolní děti jsou schopny pochopit, jak fungují platby, banky, půjčky a směnárný.

Přínos (originalita, použitelnost apod.)

Přínosem práce je vytvoření sady aktivit, které dětem pomohou proniknout do světa dospělých v oblasti fungování peněz. To je připravuje na budoucí vzdělávání v oblasti finanční gramotnosti.

Formální náležitosti (gramatika, styl, typografie, grafické části, odkazy a citace, úprava)

Na str. 3 autorka děkuje své kočičce Jenny. Domnívám se, že podobné infantilnosti do diplomové práce nepatří. Gramatika a jazykové zpracování je na dobré úrovni až na některé drobnosti str. 13 *nuž – nuž*, str. 23 definice gramotnosti není úplně srozumitelná „*Člověk je funkčně gramotný, který se může věnovat...*“, str. 28 nerozumím slovnímu spojení *volní a toužící kvality*, str. 84 poznámka pod čarou se netýká Velké Británie, str. 45 a 46 poznámky 96 a 97 jsou prohozené, str. 72 *vzoru – vzorku*, str. 74 *výzkum byl proveden* (vše v textu je psáno v budoucím čase a v této větě je použit čas minulý), str. 104 *pozívá – vyzývá*, 106 *aby si zaplatil – abys zaplatil*, str. 120 *peníze chyběli – chyběly*, str. 123 *děti skákali – skákaly*, str. 126 nedokončená věta *s učitelkou v roli*. Str. 128 nedokončená věta *Učitelka na hranice*, 129 *dostaly jsem se – dostali*, podobně *staly*.

Otázky k obhajobě

1) Domníváte se, že je předškolní dítě schopno odolat bezprostřední nabídce bonbónu, jako to bylo v aktivitě NAKOUPIT?

2) Mají, podle Vás, děti v tomto věku dostatečnou představu o budoucnosti, aby si uvědomily, co znamená vzdát se současné potřeby a odložit ji na později (spoření)?

Vyjádření ke shodám v systému Theses: Maximální podobnost 3 %.

Hodnocení:

Práce je velice zajímavá a podnětná, splňuje podmínky kladené na diplomovou práci. Práci doporučuji k obhajobě.